07/11/2019

Θλίψη: Τζαμί και πάλι η Μονή της Χώρας στην Πόλη

/ Επικαιρότητα

Στα χέρια του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν βρίσκεται η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της χώρας για επαναφορά της ιστορικής Μόνης της Χώρας στην πρότερη χρήση της, δηλαδή την μετατροπή της εκ νέου σε τζαμί.

Ως εκ τούτου ο κ. Ερντογάν καλείται πλέον να αποφασίσει αν και πότε θα προχωρήσει στην υλοποίηση της εν λόγω απόφασης, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που λαμβάνει για ενίσχυση του μουσουλμανικού φρονήματος στην χώρα.

Η ετυμηγορία του Ανωτάτου Δικαστηρίου της χώρας, σύμφωνα με τον τουρκικό τύπο, μπορεί να ανοίξει τον δρόμο για ανάλογη εξέλιξη και στην Αγιά Σοφιά.

Εξάλλου, ο ίδιος ο Ερντογάν το δήλωσε: «Θα ξανακάνουμε τζαμί την Αγιά Σοφιά»

Η Μονή της Χώρας υπήρξε ελληνικό χριστιανικό μοναστήρι μέχρι το 16ο αιώνα, όταν οι Οθωμανοί το μετέτρεψαν σε τζαμί, ενώ από το 1958 λειτουργεί ως μουσείο. Ο ναός της Χώρας είναι αφιερωμένος στο Χριστό Σωτήρα και θεωρείται ως ένα από τα λαμπρότερα σωζόμενα δείγματα βυζαντινών εκκλησιών. Του

τοίχους της κοσμούν ψηφιδωτά και τοιχογραφίες εξαιρετικού κάλλους αν και πολλά από αυτά καλύφθηκαν με ασβέστη από τους Οθωμανούς.

Το καθολικό της Μονής της Χώρας χτίστηκε μεταξύ 1077 και 1081 από τη Μαρία Δούκαινα, την πεθερά του αυτοκράτορα Αλέξιου Α’ Κομνηνού, πάνω σε παλαιότερο

κτίσμα. Το 1120 επισκευάστηκε ριζικά από τον γιο του Αλέξιου, τον σεβαστοκράτορα Ισαάκιο Κομνηνό. Πολύ αργότερα, μεταξύ 1316 και 1321, ο Θεόδωρος Μετοχίτης, Λογοθέτης του Γενικού επί Ανδρόνικου Β’ Παλαιολόγου και λόγιος με σημαντικό συγγραφικό έργο, ανακαινίζει το κτήριο, προσθέτει τον εξωνάρθηκα και το νότιο παρεκκλήσι και τα διακοσμεί με μωσαϊκά και τοιχογραφίες.

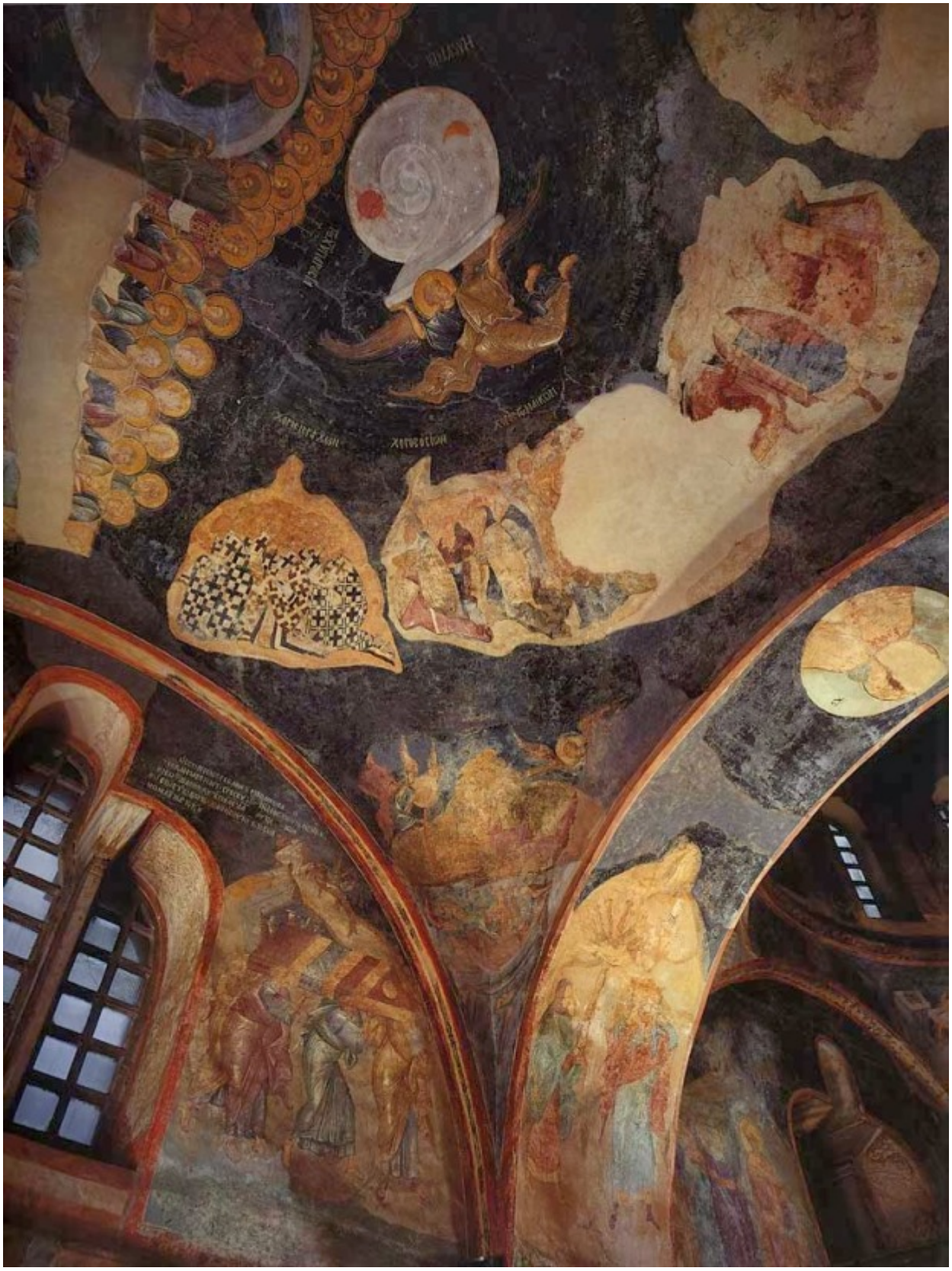

Το νότιο παρεκκλήσι προσαρτήθηκε και διακοσμήθηκε στα 1315-20 με δαπάνη του Μετοχίτη, με σκοπό να συμπεριλάβει τον τάφο του κτήτορα. Σύμφωνο με το νεκρικό προορισμό του χώρου είναι και το εικονογραφικό του πρόγραμμα. Μία επιβλητική σύνθεση της Καθόδου του Χριστού στον Άδη διακοσμεί την αψίδα, ενώ

μία μνημειακή παράσταση της Δευτέρας Παρουσίας καλύπτει τα ψηλότερα μέρη του ανατολικού τμήματος. Οι δύο παραστάσεις από τα Θαύματα του Κυρίου, η ανάσταση του γιου της χήρας και της κόρης του Ιαείρου, ολοκληρώνουν το πρόγραμμα του ανατολικού τμήματος του παρεκκλησίου, που συνολικά εκφράζει τον Θρίαμβο του Χριστού πάνω στον θάνατο. Στη διακόσμηση της κάτω ζώνης της αψίδας του παρεκκλησίου απεικονίστηκε και η ολόσωμη Παναγία που τραβά με τα χέρια προς το μάγουλό της το Θείο Βρέφος και χαρακτηρίζεται «ένας από τους πιο συναισθηματικούς τύπους της Παναγίας Ελεούσας στη βυζαντινή τέχνη».

Σχετικές με τη μεγάλη διάδοση της λατρείας της Θεοτόκου είναι και οι απεικονίσεις των τεσσάρων μελωδών αγίων: του Ιωάννη Δαμασκηνού, του Κοσμά Υμνογράφου, του Θεοφάνη Γραπτού και του Ιωσήφ Υμνογράφου, που δημιούργησαν τη βασική μαριολογική υμνογραφία της Ορθοδοξίας. Αξιόλογη στη σειρά των σκηνών της Παλαιάς Διαθήκης είναι η παράσταση της κλίμακος του Ιακώβ στη δυτική πλευρά του νότιου τοίχου.Το δυτικό τμήμα διακοσμείται με σκηνές από την Παλαιά Διαθήκη που αποτελούν προεικονίσεις της Παναγίας, διαμορφώνοντας έτσι με ζωγραφικά μέσα έναν ύμνο στη Θεοτόκο.